

DAMIR ZLATAR FREY O OVOGODIŠNJEM MEĐUNARODNOM FESTIVALU

Zlatni lav se iz Umaga

Nedavno je spušten zastor nad 14. međunarodnim festivalom komornog teatra Zlatni lav, koji je Umag na deset dana pretvorio u andeoski grad i zajedno ga s Istarskom županijom uvrstio u kazališnu kartu Europe. Od 95 prijavljenih predstava utemeljitelj i umjetnički voditelj festivala Damir Zlatar Frey ove je godine odabrao devet reprezentativnih ostvarenja iz Hrvatske i Slovenije, povezanih temama obiteljskog i artistskog teatra te težnje glumaca da se izraze i afirmiraju sami pišući, režirajući i igrajući tekstove.

Za zdrave tokove unutar kazališta

Ovogodišnji Grand prix je osvojila predstava "Do tu sega gozd" (Šuma završava ovdje) Drame Slovenskog narodnog gledališča iz Maribora, autorski projekt Nataše Matjašec Rošker, Branka Jordana i Davora Herge, koji u njoj i glume, a nagrade Zlatni lav glumci Vesna Pernarčić i Ljubomir Kerekeš čija je komedija "Skupština" s najvišom ocjenom od 4,93 zaslužila nagradu publike. S utemeljiteljem i umjetničkim voditeljem festivala Damirom Zlatarom Freyom razgovarali smo o ovogodišnjem konceptu, planovima za slijedeće jubilarno izdanje Zlatnog lava i opstanak kazališta u vrijeme recesije i agresivnih medija, poput Interneta i televizije.

- Posljednjih nekoliko godina teme izvlačim iz aktualnog stanja u kazalištu, prisutnih tendencija, preokupacija, tekstova koji

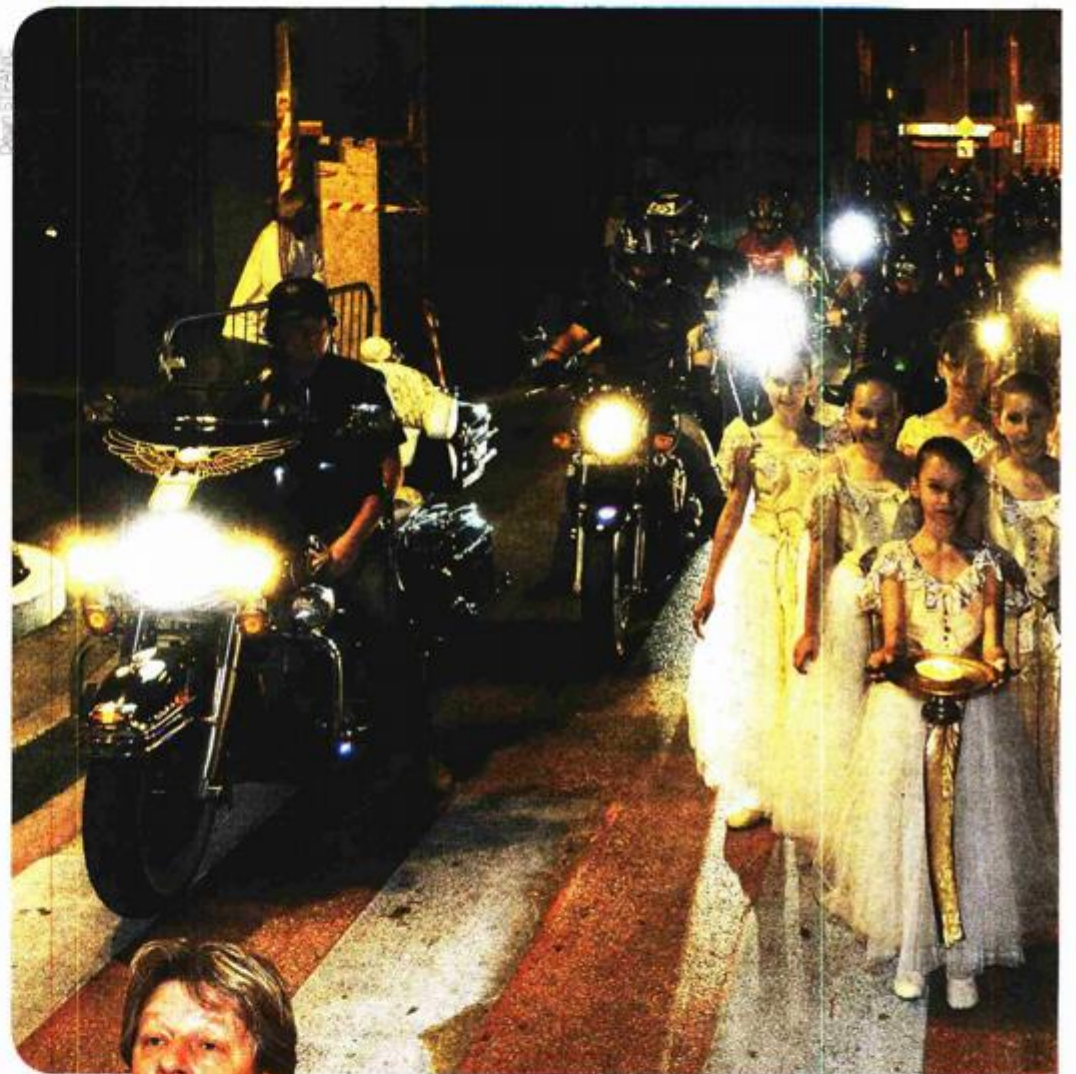
Mislim da će svima, i nama kulturnim radnicima i vodstvu Grada, biti drago da jedan naš projekt poput plamena bukne i proširi se iz Umaga u kojemu će uvijek ostati centar, lavlje srce festivala. Povijest nas uči da sve ono što znamo proizlazi iz kulturnog nasljeđa. Zašto se naša generacija ne bi usudila realizirati jedan takav veliki festival, drugačiji od svih drugih? Na raspolaganju imamo europske fondove i puno je načina da se on dobro pripremi

prevladavaju na scenama. Često se dogodi da je jedan tekst u isto vrijeme prisutan u više država, što govori da se bavimo sličnim stvarima i vrlo duboko proživljavamo situaciju koju smo sami stvorili ili preuzeli u nasljeđe. Secirajući prijavljena ostvarenja primijetio sam želju glumaca da sami režiraju svoje predstave, oblikuju likove i njihov svijet, žele se izraziti na još jedan način, inspirirani drugim autorima ili sami pišući. Primjetna je i još jedna pojava u kojoj je cijeli proces otvoren. Kreće se od ideje o kojoj kao u nekoj kreativnoj radionici glumci raspravljaju i stvaraju tekst koji zatim igraju. Kao redatelj nemam namjeru zagovarati jednu ili drugu stranu - predstave s redateljima ili one u kojima glumci sami rade. Uostalom, nema mjesta na kojemu pravi redatelj nije bio prije glumca. No, ovdje nije riječ o nadmetanju u kojemu netko izbacuje nekog drugog. Cijeli moj život je kazalište i ja reagiram za zdrave tokove unutar tog mehanizma. Glumci možda žele poručiti na koji način žele da netko s njima radi ili su se samo

zaželjeli moći, što zaista nije teatar. Kazalište je razmjena energije, ljubavi i povjerenja, a glumac se krije u svakome od nas. Mislim da glumci takvim svojim angažmanom jednostavno žele reći da nisu za kazalište skrojjenih kostima i duša koje moraju navući na sebe, žele sudjelovati u cijelom postupku stvaranja. Festivalna pozornica to mora dokumentirati, pokazati i afirmirati talente, objasnio je Frey.

Markantni rast Zlatnog lava

Zlatni lav, prema njegovim riječima, ima sreću da ne robuje nikakvim pravilima, u 14 je godina markantno narastao i postao sam sebi pravilo. Zbog toga si može dozvoliti "eskapade", poput ovogodišnjeg gostovanja Kerekeš teatra iz Varaždina s čak tri predstave. "O tom teatru možemo govoriti s više aspekata. Primjerice, napadati ga ili braniti od etiketiranja kao estradnog. No, smatram da naglasak treba staviti na veliku ličnost Ljube Kerekeša koja oko sebe sije i stvara. Fascinantno je da se netko na

Damir Zlatar Frey

taj način povuče u svoj krug u kojemu može igrati što god želi. Ali taj nemir u glumcu, nezadovoljstvo time da se ne koriste resursi koje nosi u sebi u ovom slučaju rezultiraju time da on upravo na taj način obogaćuje prostor. Kerekeš je svaku svoju predstavu napisao, pa izabrao kolege s kojima ju je ostvario, uključujući svoju suprugu i sina, talentiranog glumca. Upravo tu

dolazimo do teme obiteljskog teatra, a drago mi je i da smo doveli teatar koji govori svojim dijalektom, u ovom slučaju kajkavskim. Naš festival izrazito zanimaju različitosti i pravo da se one manifestiraju unutar jednog društvenog okvira", kazao je.

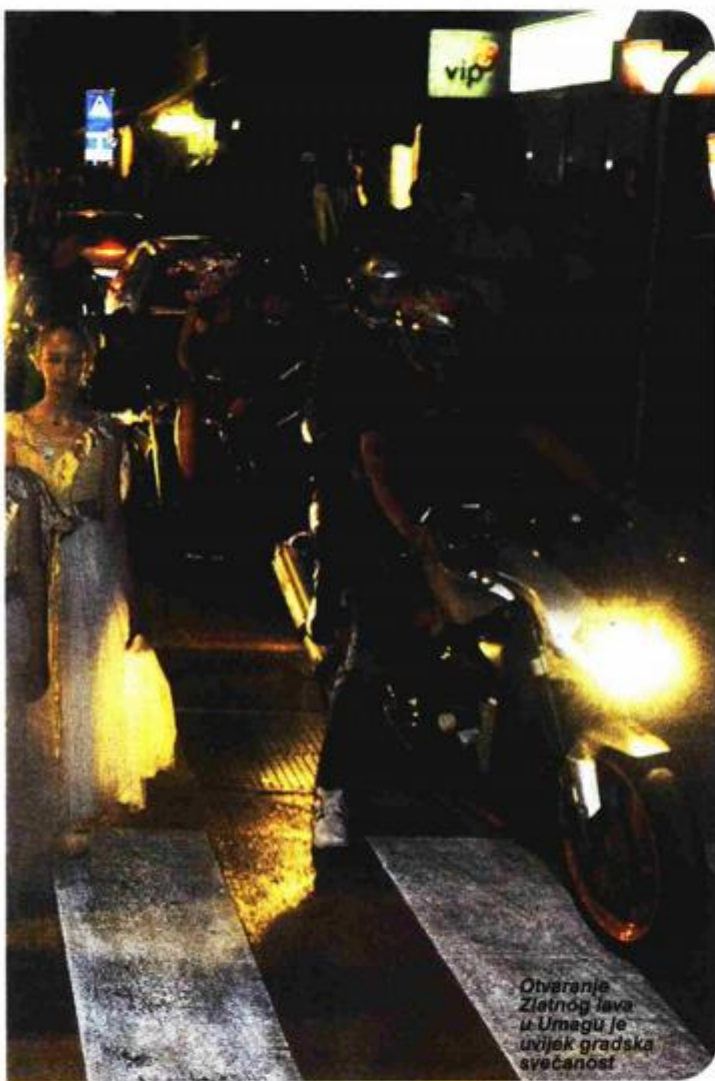
Snažni autorski izražaj

Govoreći o različitostima ukazao je na ponovno gostovanje zagrebačkog Kazališta slijepih i slabovidnih "Novi život",

KOMORNOG TEATRA ZLATNI LAV I FESTIVALSKIM PLANOVIMA ZA BUDUĆNOST

Ja širi na čitavu Istru

Otvoravanje Zlatnog lava u Umagu je uvijek gradska svečanost

Ovogodišnji Grand prix je osvojila predstava "Do tu sega gozd" Drame Slovenskog narodnog gledališča iz Maribora

Razmjena žive energije između scene i gledatelja

Kako se kazalište bori s novim medijima bori za publiku? Na to pitanje Frey odgovara: "Novi mediji zapravo čine dobro teatru. Zbog njih čovjek sve više dolazi svijesti da želi osjetiti titraj, doživjeti živu emociju kojih sve manje ima u svom životu. Kazalište je preživjelo sve i svašta, a nadživjet će i druge medije, upravo zbog razmjene žive energije između scene i gledatelja, koje mu oni nikad neće moći pružiti."

koje je publika po drugi put odlično prihvatila, ovom prigodom s teatrom apsurdna - "Čelavom pjevačicom" Eugena Ionesca i Ane Prolić. "Smatramo ih izuzetno ozbiljnim i značajnim faktorom hrvatskog kazališta. Ne zanimaju ih jednostavne stvari, već se primaju angažiranih tekstova i naporno rade s izuzetnim mladim redateljima. Posebno mi je drago što smo mogli dobiti njihovu novu produkciju. "Opasno" je Prešernovo

kazalište iz Kranja koje ima izrazito čudnu predstavu "Marlene Dietrich", između komorne drame i kabareta. Sav muzički opus Marlene Dietrich je tu fenomenalno opjevan, muzički dio je preko jednog ogleдалa spretno i zanimljivo uključen u dramski, a Vesna Pernačić, koja je i prije nekoliko godina dobila nagradu Zlatni lav, ponovno je pokazala svoj veliki talent. Festival smo otvorili predstavom "Ruke po Ranku" Hrvat-

skog narodnog kazališta u Varaždinu - spojem muzike i dramskog teatra, uz razne rekvizite i elemente lutkarskog kazališta, u čast stote godišnjice rođenja Ranka Marikovića. Mene najviše oduševljavaju upravo takvi kazališni oblici toliko snažnog autorskog izričaja da su neuhvatljivi u žanrove. Za Dramu Slovenskog narodnog gledališča iz Maribora interesantno je već to kako su njihova dramska prvakinja i tim glumaca u zajedničkim razgovorima stvarali tekst. To bih zaista volio gledati! I nastala je sjajna

predstava, koja je artistička kao i sve druge koje sam spomenuo, ispričao je Frey.

Grad je prigrlio Zlatnog lava

Festivalski je plamen ove godine prvi put krenuo iz kuće Antonia Coslovicha na Trgu slobode, nekadašnjeg hotela Al leon d' oro u kojemu je bilo prvo umaško kazalište. "Učinili smo to u 14. godini festivala, kad on završava osnovnu školu. Za njegovu dobru budućnost zajedno radimo s Gradom Umagom s kojim imamo izuzetno dobre odnose. Zlatni

lav je Umagu donio hrpu poklona, a on ga je zauzvrat prigrlio kao svoje dijete. Sad razmišljamo o novom, velikom iskoraku, s vizijom i željom da se njegov plamen iz Umaga proširi čitavom Istrom i da on postane sveistarski festival kazališta. Pri tome nas vodi trojezičnost i multikulturalnost koju festival njeguje te doživljaj Istre kao jednog grada. U Istri se radi dobro kazalište i Pula, u kojoj je Gordana Jeromela Kajić obnovila duh INK-a, postaje veliki kazališni centar. Ta je sredina zaslužila jedan dobar festival, a Zlatni lav, koji je nastao i napreduje isključivo iz ljubavi i entuzijazma, položio je sve ispite i ima za to potencijala, ima snagu, volju i kreativnost. Slijedeće ćemo godine učiniti prvi potez u tom pravcu, provjeriti ideju na području Bujštine. Ponudit ćemo suradnju Novigradu i Bujama na čije bi se pozornice festival mogao proširiti. Novost će biti i promjena termina, kako bi svi građani zaposleni u turizmu mogli

uživati u kazalištu kojega nikad nije dosta. Početak bi bio na prvi dan proljeća, i simbolično - kao preporod. Mislim da će svima, i nama kulturnim radnicima i vodstvu Grada, biti drago da jedan naš projekt poput plamena bukne i proširi se iz Umaga u kojemu će uvijek ostati centar, lavlje srce festivala. Povijest nas uči da sve ono što znamo proizlazi iz kulturnog nasljeđa. Zašto se naša generacija ne bi usudila realizirati jedan takav veliki festival, drugačiji od svih drugih? Na raspolaganju imamo europske fondove i puno je načina da se on dobro pripremi. Sve dosad ostvareno stavljamo u zalag i smatram da imamo puno pravo računati na podršku od svih koji se bave i imaju utjecaja na kulturu, poručio je Frey.

Festivalski pregled

Za slijedeću je godinu najavio i pregled svega onoga što se dosad događalo na festivalu, prvenstveno uključujući različite kulture, manjinske teatre iz Turske, Mađarske, Italije i zemalja bivše Jugoslavije, čime će dostojno biti proslavljen 15. rođendan Zlatnog lava.

Na pitanje kako se teatar nosi s ekonomskom krizom Frey je odrješito odgovorio. "Jako teško, ali pričati kako ne možemo financirati deset ili dvadeset predstava kako bismo publici priuštili bogat program čovjeku koji nema za prehraniti obitelj neukusno je i nepristojno. Zato o tome neću ništa reći! Festival nas zove u borbu i mi se borimo. Bitno je ustrajati, istaknuo je.

Kristina FLEGAR